

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van
college van burgemeester en wethouders

Vergadering van
22 augustus 2023

Kenmerk
Z/23/060358 / D/23/109607

Portefeuillehouder
Mariëtte Pennarts-Pouw

Portefeuille
Welzijn/WMO/integrale toegang Woerden Wijzer

Opsteller
Wit, Emma de

Onderwerp
Ontwikkelingen n.a.v. stoppen met financiële draagkracht huishoudelijke hulp

Kennisnemen van
Ontwikkelingen naar aanleiding van stoppen met financiële draagkracht huishoudelijke hulp en onderzoek andere mogelijkheden om de wachtlijst huishoudelijke hulp te beperken.

Inleiding
Op 20 april 2023 heeft u raad besloten om te stoppen met het meewegen van de eigen financiële mogelijkheden bij het toekennen van huishoudelijke hulp ("inkomenstoets HH). In dit raadsvoorstel (D/23/092872) staat ook dat we andere mogelijkheden onderzoeken om de wachtlijst te beperken, zodat we de huishoudelijke hulp kunnen blijven waarborgen aan inwoners die dit het hardst nodig hebben. Daarnaast zouden wij u op de hoogte houden van ontwikkelingen op dit dossier. Inmiddels hebben we gekeken naar andere mogelijkheden en zijn er lokale en landelijke ontwikkelingen. Via huidige raadsinformatiebrief brengen wij u hiervan op de hoogte.

Kernboodschap

1. Lokale ontwikkelingen

Per 20 april 2023 is WoerdenWijzer gestopt met de inkomenstoets huishoudelijke hulp. Sindsdien zien we de aanvragen voor huishoudelijke hulp oplopen. De wachttijd bij WoerdenWijzer voor een aanvraag huishoudelijk hulp is ongeveer tien weken. Tot juni 2023 startte de zorgverlener binnen drie weken, nadat de inwoner een indicatie huishoudelijke hulp had ontvangen. In de kleinere kernen (Zegveld, Kamerik en Harmelen) kon het iets langer duren dan drie weken. We zagen wel dat het lastig was voor aanbieders om vervanging te regelen als een medewerker uitviel door bijvoorbeeld een andere baan. Hierdoor moesten inwoners overgeplaatst worden naar andere aanbieders. Vanaf juni 2023 is de situatie aan het veranderen. We zien nu dat aanbieders geen nieuwe inwoners van de wachtlijst meer pakken. Dit komt mede ook door de zomervakantie en dat vervangen lastig te regelen is in deze tijd van schaarste. Hierdoor zien we de wachttijd oplopen tot ongeveer drie maanden. De situatie omtrent de wachttijd is onvoorspelbaar en we kunnen op korte termijn zomaar (nog) een langere wachttijd hebben. Deze wachttijd is landelijk gezien normaal. Bijna acht op de tien (grote) gemeenten hebben op dit moment een wachtlijst voor huishoudelijke hulp. De wachttijd bedraagt in de meeste gemeenten drie maanden of meer. Het personeelstekort in de sector is een landelijk probleem.

2. Landelijke ontwikkelingen

Het kabinet was van plan om een inkomensafhankelijke bijdrage voor alleen de huishoudelijke hulp in te voeren per 2025. Het kabinet heeft echter besloten om de inkomensafhankelijke bijdrage toe te passen op alle Wmo maatwerkvoorzieningen. Hierdoor is het huidige wetsvoorstel geschrapt en wordt er aan een nieuwe gewerkt. Deze kan pas ingaan in 2026. Dit betekent dat we een jaar langer moeten wachten. Dit is teleurstellend gezien de huidige situatie.

3. Onderzoek andere mogelijkheden om de wachtlijst te beperken

In het onderzoek naar voorbeelden van andere gemeenten komen we veel maatregelen tegen die wij al hebben doorgevoerd. Hieronder een opsomming van de maatregelen die wij sinds 2020 al hebben genomen:

2020	Ontmoedigingsbeleid	We doen een moreel appel op inwoners (met een hoger inkomen) om af te zien van de aanvraag huishoudelijke hulp. We vragen inwoners nadrukkelijk of ze het ook niet zelf kunnen organiseren en betalen.
2021	Invoeren HHM normenkader	We zijn overgestapt van het CIZ normenkader naar het HHM normenkader voor het indiceren van HH. Hierdoor is het gemiddelde aantal minuten HH per inwoner gedaald.
2021	Herindiceren van lopende hoge beschikkingen	We hebben lopende hoge beschikkingen (vrijwillig) eerder geherindiceerd via het HHM normenkader. Het herindiceren van hoge lopende beschikkingen leidt tot minder minuten huishoudelijke hulp en meer beschikbare huishoudelijke hulp voor andere inwoners.
2022	Beoordelen op urgentie	Het college heeft besloten dat we aanvragen mogen beoordelen op urgentie. Hierdoor lopen we minder risico dat de meeste kwetsbare inwoners, die dringend huishoudelijke hulp nodig hebben, die hulp niet ontvangen. Inwoners voor wie de hulp wel nodig is, maar niet urgent, komen op een wachtlijst. Als aanbieders weer plek hebben, worden inwoners die boven aan de wachtlijst staan als eerst geholpen. Deze maatregel voeren we op het moment niet uit, maar kunnen we weer gaan invoeren bij een oplopende wachttijd.
2023	Nieuwe aanbesteding huishoudelijke hulp	Er zijn nieuwe contracten voor huishoudelijke hulp afgesloten. Negen aanbieders hebben zich ingeschreven voor de gemeente Woerden. Dit zijn drie aanbieders meer dan in het vorige contract. We zien dat een aantal nieuwe aanbieders veel inwoners oppakken van de centrale wachtlijst. De nieuwe aanbesteding heeft geholpen bij het verminderen van de wachttijd.
2023	Inkomenstoets huishoudelijke hulp	We hebben een inkomensstoets huishoudelijke hulp ingevoerd om de wachttijd te verminderen. O.a. door deze maatregel hadden we geen wachttijd meer. Per 20 april 2023 zijn we weer gestopt met de inkomensstoets huishoudelijke hulp. We hebben op dit meer moment weer te maken met een wachttijd van circa drie maanden.
2023	Centrale wachtlijst huishoudelijke hulp	Per 1 januari 2023 werkt WoerdenWijzer met een centrale wachtlijst. Voorheen belden alle casemanagers apart de aanbieders af om te vragen of ze plek hadden. Dit kostte veel tijd en daarnaast hadden alle aanbieders ook een individuele wachtlijst. Dit betekende dat niet altijd de langst wachtende als eerst geholpen werd. Door de centrale wachtlijst wordt nu altijd de eerst wachtende geholpen. Daarnaast hebben wij weer een overzicht over onze wachtlijst en wachttijden. Tot slot geeft het de aanbieders beter zicht op hoeveel inwoners nog wachten op hulp en kunnen zij gericht gaan werven. Aanbieders en casemanagers zijn erg positief over deze nieuwe manier van werken. Ook is er veel interesse vanuit andere gemeenten.

Bovenstaande tabel geeft weer dat we de afgelopen jaren veel maatregelen hebben genomen om de wachttijd te beperken. Hieronder de maatregelen uit het onderzoek die hebben wij nog niet hebben uitgevoerd:

1. Subsidie / eenmalig tegemoetkoming huishoudelijke hulp

De gemeente IJsselstein heeft een inkomensstoets en daarnaast ook een subsidie van 750 euro voor één jaar huishoudelijke hulp. Het gaat bij hun om twee doelgroepen. (1) Inwoners die door invoering van de inkomensstoets geen recht meer hebben op huishoudelijke hulp, zij mogen eenmalig gebruik maken van de subsidie. En (2) inwoners die recht hebben op huishoudelijke hulp vanuit de Wmo met een indicatie van 90 minuten of minder. Nadat het onderzoek is afgerond, krijgen de inwoners de mogelijkheid om de subsidie aan te vragen via het toegestuurd ondersteuningsplan en af te zien van huishoudelijke hulp vanuit de Wmo. Als

oplossing om de wachttijd te beperken is dit geen verkeerde oplossing. Alleen de gemeente werkt via de inwoner mee aan de levering van huishoudelijke hulp via de regeling dienstverlening aan huis en daar zullen de vakbonden niet blij mee zijn. Hierdoor is er onzekerheid of dit een duurzame maatregel is. Gezien we het afgelopen jaar wisselend beleid huishoudelijke hulp hebben gevoerd, willen we niet kiezen voor een omstreden maatregel.

2. Noodproduct huishoudelijke hulp

In 2022 maakte de Leidse gemeente een dienstverlening 'noodproduct' huishoudelijke hulp. Deze beperkte dienstverlening dient huis vervuiling te voorkomen en bestaat uit de meest noodzakelijke schoonmaakwerkzaamheden, zoals van sanitair en de keuken eens per 14 dagen. Dit leiden tot positieve ontwikkeling van de wachttijd en daarom zijn ze recent gestopt met het aanbieden van het "noodproduct". Omdat niet alle aanbieders in de gelegenheid zijn om onmiddellijk alle inwoners de reguliere ondersteuning te bieden, is een overgangperiode van maximaal een halfjaar ingelast. Dit is organisatorisch een drastische ingreep, gezien de huidige werkdruk bij WoerdenWijzer en zorgaanbieders gaan we deze nu niet invoeren.

3. Promoten van het persoonsgebonden budget (pgb)

Een aantal gemeenten promoten het pgb. Als de gecontracteerde aanbieders geen hulpen hebben, zijn deze in het particuliere circuit of via het sociaal netwerk mogelijk nog wel te vinden. Om een pgb beter te kunnen promoten is het logisch om de pgb-tarieven te verhogen in de Wmo verordening. Hiermee wordt het pgb aantrekkelijker. Het promoten van de pgb's past niet binnen het huidige beleid van het sociaal domein en daarom gaan we dit nu ook niet doorvoeren.

4. Innovaties

Een aantal gemeenten zijn bezig met innovaties, zoals robotstofzuiger. Zij zien robotstofzuiger als een voorliggend voorziening en hopen zo het aantal minuten huishoudelijke hulp te kunnen verlagen. Er zijn landelijke pilots geweest met positieve resultaten. T-zorg (één van onze aanbieders HH) is ook betrokken bij een pilot in Den Haag. We gaan met T-zorg in gesprek over de resultaten van de pilot. We vragen ons wél af dit het personeelsprobleem oplost. Zeker niet omdat dit ook lang niet voor alle huizen en cliënten geschikt is. We blijven deze ontwikkelingen nauwgezet volgen.

5. Kostprijs op de beschikking

In de gemeente Woudenberg zetten ze de kostprijs op de beschikking. Het maakt niet onderdeel uit van het gesprek van de casemanager met de inwoner. De inwoner ziet namelijk de kostprijs pas als de indicatie is afgegeven (op de beschikking). Het benoemen van de kostprijs op de beschikking zorgt voor kostenbewustwording en voor transparantie. Dit is een maatregel die we verder gaan onderzoeken.

Conclusie onderzoek

Op dit moment gaan we alleen verder met optie vijf "*kostprijs op de beschikking*". Dit is iets wat we al doen voor pgb's. Het kost de organisatie daarom geringe inspanning, terwijl het wél voor transparantie en kostbewustwording zorgt. We verwachten van deze maatregel geen daling in de aanvragen. We blijven de ontwikkelingen van optie vier "*innovaties/robotstofzuigers*" nauwgezet volgen. Gezien de huidige werkdruk bij WoerdenWijzer en het wisselende beleid op huishoudelijke hulp gaan we geen andere maatregelen doorvoeren. Daarnaast komt er per 2026 weer een landelijk verandering in het beleid (eerlijke bijdrage Wmo). Lokaal willen we gaan voor duurzame maatregelen die weinig impact hebben op de organisatie en inwoners. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) stelt gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van zorg en ondersteuning aan mensen die hulp nodig hebben bij zelfstandig wonen en meedoen in de samenleving. Het doel van de wet is om mensen te helpen zelfredzaam te blijven en een goede kwaliteit van leven te behouden. Huishoudelijke hulp is één van de voorziening die hier ook aan kan bijdragen. We moeten ook dit belang niet vergeten. Indien de wachttijden verder oplopen, gaan we wél starten met beoordelen op urgentie.

Financiën

We verwachten geen financiële effect van de maatregel "kostprijs op de beschikking". We blijven de kosten voor huishoudelijke hulp goed monitoren en sturen bij waar nodig en mogelijk.

Vervolg

We blijven de lokale en landelijke ontwikkelingen volgen en indien noodzakelijk brengen wij u hiervan op de hoogte.

Bijlagen

N.v.t.
